

DÉLBÁCSKA

Budapest
Magyar Nemzeti Múzeum

VI. ÉVFOLYAM
89

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám
Kiadóhivatal: Péter király-u. 30. szám
Sürgőny cím: Délbácska. Telefon 137 sz.

NOVISAD, 1925 ÁPRILIS HÓ 16

CSÜTÖRTÖK

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy óra 35 dinár, három óra 105 dinár,
félévre 210 dinár, egész évre 420 dinár.

Egyes szám ára:
1 1/2 Dinár

A francia politika válsága

A francia demokrácia kormányai nem hosszúéletűek. A Herriot-kormány hetvenedik a sorban a harmadik köztársaságnak alig ötvenéves élettartama alatt. A múlt év május 11-én lezajlott választások olyan többséget adtak Herriot-nak, hogy a helyzete szinte meggingathatatlannak látszott. Köztársasági elnökségéből kimozdította Millerand-t és helyébe a saját kreaturáját tette. Gyökeresen változtatott a Poincaré kormányzat politikáján. Belpolitikában a háboru eltti radikális tradíciókra, külpolitikában a Népszövetségre építette működését. És most, alig egy évvel később, belpolitikájában és külpolitikájában a teljes csőd előtt áll. Az ország hangulata is megváltozott. Egy mai választás már aligha adna többséget a baloldali „kartell”-nek. Poincaré és Millerand igen jól tudják ezt és szüntelen támadásaikkal tették lehetetlenné a kormány helyzetét.

A május 11-iki választásokból kikerült képviselők összetétele egyelőre olyan volt, hogy a kormányzás, új választások kiírása nélkül, egészen jobbfelől nem toldható. De az egyes politikai csoportok elhelyezkedésében különböző kombinációk lehetségesek. És minden arra vall, — az ország hangulata is ezt segíti elő — hogy ezek a kombinációk a Briand-féle opportunizmusnak készíti elő a talajt. A külpolitika imponderabilis is igen nagy háttérrel vannak a francia politikai élet menetére. A német nacionalizmus megerősödése erőre kelti a francia nacionalizmust is, viszonzva a Poincaré-k francia nacionalizmusának szolgálatát, amelynek viszont a német nacionalizmus köszönheti újjászületését. Mindamelllett kizárt dolog, hogy a köztársaság kormányzata, teljes visszalengésével, a francia nacionalizmus kezébe kerülne megint. Franciaország közhangulata, a sikertelen jobb és baloldali próbálkozások után, alighanem egy középírányt fog előírni a képviselőinek. Erre vár a köztársaság legravaszabb és legszkeptikusabb politikusa: Briand.

Hogy sikerüljön fog-e neki azokat a szinte megoldhatatlannak látszó nehézségeket megoldani, melyekbe elődei főleg pénzügyi téren ütköztek, az nem nagyon valószínű. Mert a háborus adóságokból, a szövetségi adósságok elintézetlen voltából és az újépitésből származó kolosszális pénzügyi terheket csak csoda tüntetheti el, vagy a köztársaság külpolitikájának olyan gyökeres megváltoztatása, mely a nagy nemzetközi szolidaritásra építve a gazdasági életet föllendítené és fölslegessé tehetné a katonai kiadások legnagyobb részét. Ettől mindenesetre még távol vagyunk. De a francia közvélemény gyors változásai előreláthatatlanok s ez az ideges közhangulat minden valószínűség szerint ma már igen fontos és érdekes változásokat érlel magában.

Herriot bukásával egyelőre csak egyetlen nagy igazság válik érezhetővé: A demokráciába vetett hit nem tudja meggyógyítani a beteg Európát, s az események természetes folyamánaként most azoknak kell következniük, akiket a demokrácia hitvallói a „jobboldal” és a „reakció” elnevezéssel csufolnak mindazon idők óta, melyeken keresztül szakadatlan harcban állott ez a kétféle, egymást gyűlölő és egymást kizáró politikai koncepció. Hogy a „jobboldal” biztosítani tudja-e azt a nyugalmat, amelynek elérésére a „baloldal” hiába törekedett, nem lehet megjósolni sem. A német elnök-

választások példátlan izgalmassága és a francia belpolitika arculatának zavarossága azonban egyelőre igen kevés jót engednek remélni, s aligha be nem

fog teljesülni az első washingtoni szerelési konferencián elhangzott sötét jóslat: Európa össze fog roskadni önbűneinek sulya alatt...

Merénylet a bolgár király ellen

Véres tavasz lesz Bulgáriában

Szofia. Boris király tegnap reggel automobilon Ohaniába ment. Utközben egy kommunista banda körülzárta a király autóját és tüzelni kezdett rá. A golyók megölték a király vadászát a király mellett ülő Ilcef tanárt és súlyosan megsebesítették a sofőrt. Boris király csodálatosképpen teljesen sértetlen maradt.

A támadásról szóló hír vétele után, a kormány azonnal katonaságot küldött arra a vidékre, ahol a támadás történt. A katonaság az egész vidéket átkutatta, a támadókat azonban már nem találták meg.

Bulgáriában ismét véres tavasz lesz és nincs kizárva, hogy ismét polgárháboru fogja megtizedelni a kormány híveinek és ellenségeinek sorát. A bandák és katonaság közti összejöttések napirenden vannak. Néhány nap előtt a Fekete-tenger melletti Ajtkos város közelében megtámadták a bandák a

csendőrséget, amely azonban visszaverte a támadást, mire ezek a város mellett elszórták magukat. A kerületi főnök a lakosságot szólította fegyverbe a banda ellen azonban senki sem jelentkezett. Erre katonai segítséget kértek Burgasból és a katonaságnak sikerült is szétszórni a bandát.

A pénzügyigazgatóság végrehajtja az adóhátralékosokat

Április végéig minden adóhátralékot ki kell fizetni

A noviszádi tartományi pénzügyigazgatóság elégedetlen, mert az adófizetők nem teljesítik kötelezéseiket és nagy összegekkel tartoznak. A pénzügyigazgatóság most rövid úton akarja behajtani az összes adóhátralékot és azért a következő felhívást bocsátotta ki:

„A tartományi pénzügyigazgatóság észrevette, hogy Noviszád városának és környékének adófizetői nem sokat törődnek azzal, vajjon eleget tettek-e kötelezettségeiknek. Sokan még az elmúlt évből is nagy összegekkel tartoznak és nem mutatnak semmi hajlandóságot sem arra, hogy ez kifizessék, bár értesítették őket adóhátralékaikról, néhányszor nyilvánosan, többször pedig közvetlen felszólítás útján is felszólították őket, hogy fizessék ki adóhátralékaikat.

A tartományi pénzügyigazgatóság elhatározta, hogy az adókötelezettek ezen nemtörődömségének útját állja, mert nemcsak az államnak okoznak nagy kárt, hanem saját maguknak is. A tartományi pénzügyigazgatóság ezáltal utólagra hívja fel az adókötelezettek figyelmét arra, hogy azonnal.

de legkésőbb ez év április hó végéig

fizessék ki egész adóhátralékaikat, a jövedelem és vagyonaadót, kereseti és forgalmi adót, a városi adóhátraléknál éppenugy, mint a pénzügyigazgatóság adóosztályánál, mert a jövő hónap elején mindazok ellen, akik nem fizették ki adóhátralékaikat, kivétel nélkül megindítjuk a végrehajtási eljárást az adóhátralék feltétel nélküli behajtása érdekében.

Azok, akik elvesztették az adófizetés iránti felszólítást, vagy azt valamilyen kérvényhez mellékeltek, forgalmi adó hátralékaikat a pénzügyigazgatóságnál, a többi adó hátralékot pedig a városi adóhivatalban megtudhatják.

Nem tudjuk, hogy a pénzügyigazgatóság ezen fenyegető felhívása milyen eredménnyel fog járn. Azt azonban tudjuk, hogy az adófizetők nem azért maradtak hátralékban adóikkal, mert azt nem akarták megfizetni, hanem azért, mert azt nem tudták megfizetni. Ilyen körülmények között olyan tömeges végrehajtásokra lehetünk elkészülve, amelyek talán még a kincstárnak sem állanak érdekében.

Popovics Dáka — ideiglenes polgármester

A noviszádi radikálpárt rendkívül viharos szerdaesti ülése

A „Délbácska” husvétii száma hosszabb nyilatkozatot közölt Popovics Dáka építésmérnöktől, Noviszád leendő polgármesterétől. A nyilatkozat is teljes egészében annak volt igazolása, hogy Popovics Dáka személyében egy széles látókörű, nagyműveltségű, ambíciózus és hozzáférhetetlen tisztességgel polgár került volna Noviszád élére. Popovics kinevezésének tervét a város közvéleménye egyhangú megalapozással vette tudomásul, s ennek dacára is a legutóbbi napokban olyan hírek terjedtek el a városban, hogy Popovics Dáka kinevezését ismeretlen erők és összeköttetések befolyása lehetlenné igyekeztek tenni. Munkatársunk szerdán délelőtt felkereste irodájában Popovics mérnököt, aki a következő meglepő kijelentéseket tette:

— Kinevezésem késedelmeskedése miatt a polgármesteri széket ezután

már nincs szándékomban elfoglalni, s miután látnom kell, hogy a noviszádi radikális párt határozatainak nincsen érvénye, ma irásban bejelentettem lemondásomat az elnöki tisztségről is. Mindkét elhatározásom megmúszhatatlan.

Elkedvetlenedésének közelebbi okaira vonatkozólag Popovics mérnök érdeklődésünkre még a következőket mondotta:

— A noviszádi radikális pártban a klubéletnek ma még nincs határozott kialakult formája. Az egész pártélet még a forrongás stádiumában van. En meg akartam teremteni az egységet. Fel akartam használni és megakartam nyerni a párt számára minden értékes erőt, de ezt a munkát meg akadályozták azok, akik gondolkodás- és érdekbeli ellentéteik miatt még mindig nem tudtak a pártban be-

lül elhelyezkedni. En félreállok. Jöjjenek mások. A polgármesteri székre ülni nem volt ambicióm, erre egy aktív miniszter kapacitált csupán.

Azonkérésünkre, hogy lemondásával kapcsolatosan kétségessé válik-e Mihaldzsics zagrebi rendőrkapitányának noviszádi rendőrkapitánnyá való kinevezése, a következő választ kaptuk:

— Mihaldzsicsot ezek után aligha fogják kinevezni, mert tudomásom szerint az ő jelölése volt egyik akadály a kinevezésemnek is. Ha őt elejtették volna, engem már egy hónappal ezelőtt kineveztek volna. Egy csoport azonban a maga érdekeivel szemféltelenül nem tartotta összeegyeztethetőnek Mihaldzsics kinevezését.

Erdeklődésünkre, hogy lemondása egyenlő-e valaki személyének előtérbe helyezésével, Popovics mérnök kitérő választ adott, majd röviden csak ennyit mondott:

— Személyi politikát sohasem csináltam.

Popovics Dáka lemondásának kérdésével egyébként ma, szerdán este fog foglalkozni a radikálpárt rendkívüli ülése.

A belügyminisztérium BBB. osztályából szerdán délelőtt telefonon közölték a városháza egyik főtitkárjával, hogy a mai napon megtörtént Popovics Dákanak polgármesterré való kinevezése. A hír természetesen futótüzként terjedt el a városban, amelynek közvéleménye a legellentétebb lapközlemények hatása alatt szerdán teljesen tájékozatlan volt abban a kérdésben, hogy Popovics most hajlandó-e elfoglalni a polgármesteri széket, vagy sem. Szerdán délután fel 5 órakor ismételt felkerestük Popovics Dákát, aki a „Délbácska” munkatársa előtt megerősítette a kinevezéséről elterjedt híreket, egyben kijelentette, hogy elhatározását nem tartja megmúszhatónak s a polgármesteri széket nem foglalja el, bár erre a kinevezés vétele után azonnal felszólítást kapott a főispántól.

Popovics Dáka mérnök, Noviszád új polgármestere a beszélgetés befejezte után ezekkel a szavakkal bucsuzott a „Délbácska” munkatársától:

— Egyébként kérem, keressen fel holnap délelőtt. Itt még sok minden megmondandó igényel...

Az utolsó szavak kétségtelenül reményt nyújtanak arra, hogy Popovics Dáka, akinek jelölését osztatlan megalapozással fogadta a város közvéleménye, mégis elfoglalja a polgármesteri széket. Ez a kérdés előreláthatólag a radikálpárt szerdaesti gyűlésen fog végleg eldőlni.

A noviszádi radikálpárt est 9 órakor kezdődő és rendkívül viharos lefolyású ülésen tárgyalta a polgármester kinevezésével kapcsolatos eseményeket. Az ülésen Popovics Dáka nem jelent meg.

Lemondó levelének felolvasása után megállapítást nyert, hogy Popovicsot nem neveztek ki polgármesternek, csupán a polgármesteri teendők ideiglenes vezetésével bízták meg.

A felszólalók mindegyike rendkívül éles hangon támadta belügyminisztert, Alexijevics Mitát, a BBB. osztályfőnökét és Szliepcsevics Milán főispánt, akik nem voltak hajlandók figyelembevenni a párt határozatát, majd egy háromtagú küldöttséget menesztettek Popovics Dákáért, akit azonban nem találtak meg lakásán.

A küldöttség visszaérkezte után az értekezlet úgy határozott, hogy a párt nevében csütörtökön egy munstreküldöttség fogja felkeresni Popovics mérnököt, akit a noviszádi radikális párt további változatlan bizalmáról fognak biztosítani és arra fognak kérni, hogy tartson ki a párt határozata mellett.

Az utcára kerül nyolc család

A csendőrpáncsnokság kilakoltatja a Futaki-ut 82. számú házat összes lakóit

A már régóta türelmetlen novisadi lakáshiány és a velejáró mizériák példátlanúságát meglepő módon fokozza most a novisadi csendőrpáncsnokság is, amely hetekkel ezelőtt megvásárolta a Futaki-ut 82. szám alatti házat Szingler Miklós magánzótól, azzal a céllal, hogy a házat egy csendőrlaktanya céljaira alakítsa át. Erre való tekintettel a ház nyolc meglepett lakója a napokban utasítást kapott a csendőrségtől, hogy a lakásokat május 1-ig ürítsék ki. A mai novisadi lakásvizonyok mellett természetesen nem lehet tízennégy nap (még tízennégy hónap alatt se) lakást kapni, s annak dacára, hogy most ezek a lakók az utcára való kidobás veszedelmének vannak kitéve. A lakáshivatal nem gondoskodik megfelelő lakásról számukra, s a csendőrpáncsnokság csupán a ház egyik lakójának, egy autokton novisadinak, aki különben orosz menekült, utalt ki egy kétszobás lakást, a Szubotics-utcai volt csendőrlaktanyában. A lakástörvény érvényességére vonatkozólag még mindig folyik a vita, s miután pillanatnyilag nem lehet tudni, hogy az milyen mértékben védi a lakók érdekeit, a hajléktalanság veszedelmének kitétt nyolc családra ehelyütt is felhívjuk az illetékesek figyelmét.

Százdinárosokat hamisított egy kikindai műszerész

Március végén a becskerekai rendőrség hamis pénz terjesztésének gyanúja alatt letartóztatta Batár Mária parasztnőt, aki hamis százdinárosokkal fizetett. Batár Mária kihallgatása alkalmával tagadta, hogy tudta volna hogy a százdinárosok hamisak és azt vallotta, hogy legfeljebb harminc darabot hozhatott forgalomba, mert állítólag ennyit kapott eladott buzájáért egy ismeretlen egyéntől.

Az asszony vallomása közben ellentmondásokba keveredett és végül beismerte, hogy harminc darab százast költött el, de nem akarta azok eredetét elárulni. A becskerekai rendőrség kezdettől fogva Schipfler Ignác kikindai műszerész gyanúsította a pénzhamisítással, aki azonban Batár Mária letartóztatása után nyomban eltűnt Ki-

Zarándokok fogadásán a Vatikánban

RÓMA. A Szent Péter-templom előtti hatalmas téren bábeli nyelvzavar: halasz magyart, németet, franciát, angolt. A gyönyörű tavaszi napban csodálkozó arcok bámulják a feledhetetlen panorámát: a világ legnagyobb temploma előtt a két szökőkutat, középen az óriási obeliszket és Bernini-nek a teret félkörben körülölelő oszlopcsoportát.

A Szent Péter-templomhoz közel az üzletekben emléktárgyakat, érmecskéket vásárolnak az idegenek.

Találkozót ad itt egymásnak Ausztrália Amerika s az öreg Európa minden nyelvű népe. Jó sváb dialektussal beszélő hácsit, dunántúli menyecskét, bretagnei parasztot, skót urhölgyet, spanyolokat és szicíliai olaszt láttam a kicsi boltokban, ahogy beszéltek a tulajdonossal, a kiszolgáló nőekkel, mosolygva, egymást nevetve.

De ugylátszik, a jó olaszok elég tanulékonyak. Egy sváb asszony hangosan magyarázza az egyik elárúró kisasszonynak:

— Mondja meg az utolsó árát lekem, mert akkor tíz érmet veszek...

A kisasszony rávágja:

— Ultima prezzo: fünfundszvanszig.

— Tizenosz — mondja a magyar menyecskének az árát maga a tulajdonos.

A menyecske diadalmasan hátranéz az urára, örül, hogy megértette magát.

Aztán azt mondja a tulajdonosnőnek:

— Jobban tud maga évvégére magyarul, mint én.

A zarándokok a Vatikán bronzkapuja előtt gyülekeznek. Tizenkét óra tájban hatalmas csoportok verődnek

kindárol, mire a becskerekai ügyészség elrendelte körözését.

Gájics Nikola, a zombolyai román szigurancián beosztott SHS kommisszárius tegnap azt jelentette a becskerekai államügyészségnek, hogy román detektívek az egyik zombolyai kávéházban kártyázás közben felismerték és letartóztatták Schipflert.

Az ügyészség kérelmére a műszerész Beccskerekre szállították, ahol kihallgatása alkalmával beismerte, hogy

körülbelül kétszáz darab százdináros készített és azokat értékesítés végett részben Batár Máriának, részben másoknak adta át.

Schipfler felett a becskerekai bíróság egyelőre nem ítélkezhetett, mert előbb Romániában kell bíróság elé állania, ahol körülbelül egymillió lei hamisítása miatt vonják felelősségre. Csak azután, ha Romániában kitöltötte büntetését, fogják ítélkezés végett a jugoszláv hatóságoknak visszaadni.

Kétszázalékos adót fizetnek

a magánvállalatoknál alkalmazott fizikai munkások

Az adó pontos befizetéséért a munkaadók felelősek

A „Privredne Novine“ („Közgazdasági Újság“) legutóbb megjelent száma olyértelmű felszólítást intéz az ország összes munkaadóihoz, hogy azok visszamenőleg 1925. évi április hó 1-től kezdve a náluk alkalmazott fizikai munkások béréből két százalékos vonjanak le állami adó és községi pótdadó címén annál inkább, mert az adók be nem fizetéséért a költségvetési tizenkettedekről szóló törvény 56-ik szakasza a munkaadókat teszi felelőssé. A törvényt az ebben a kérdésben a következőképpen rendelkezik:

„Az a fizikai munkás, aki nem az államtól, hanem magánvállalattól kapja a fizet-

sét, tekintettel a munka természetére, 1925.-ik évi április hó 1-től állami adó és községi pótdadó címén (a rokkant-adó kivételével) összkérésének két százalékát tartozik befizetni. Ezen rendelettel minden más, hasonló rendelkezés érvényét veszti.“

Miután a törvényt az ez év június 2-án a gyáriparosok szövetsége az összes munkaadókat felszólítja, hogy a jövőben minden hetifizetésnél vonják le a munkások béréből ezt a két százalékos adót.

Védekezés a kiütéses tifusz ellen

A szegényházat rendezik be járványkórház céljaira

Miután az utóbbi időben Noviszádon és környékén több kiütéses tifusz megbetegedés fordult elő a noviszádi közegészségi bizottságot ülésre hívták össze, hogy azon megbeszéljék a szükséges teendőket. Az ülésen, amelyen dr. Velicskovics-Szvinjarev Miladin elnökölt, dr. Sztojics Jovan városi főorvos, dr. Klucka György és dr. Cserepov György városi kerületi orvosok, Grossinger János gyógyszerész, Lakics Jován polgármesterhelyettes, Gyakov Aleksandar rendőrkapitány és dr. Jojkics Vladan az egészségügyi felügyelő-ség kiküldötte vett részt.

Az ülésen elhatározták, hogy a belügyminiszterium útján fogják a közlekedésügyi miniszteriumot, rendelje el az összes vasúti kocsik fertőtlenítését, miután megállapítást nyert, hogy több fertőzés a vasuton történt. Elhatározták, hogy azokat a helyiségeket,

ahol csavargók tartózkodnak, tulajdonosaiknak tisztán kell tartaniok és ezt a hatóság szigorúan ellenőrzi. Meg fogják kérni a Pasteur intézet vezetőjét, hogy az intézetbe utalt idegeneket szigorúan vizsgálta meg és desinficiáltassa.

A közegészségi bizottság tudomásul vette az eddigi intézkedéseket, amelyeket a kiütéses tifusz leküzdése érdekében tettek.

Miután Noviszádon még mindig nincs járványkórház, a szegényház női osztályát rendezik be a kiütéses tifuszban megbetegedettek részére.

A bizottság elhatározta, figyelmeztetni fogja az államot arra, hogy építessen Noviszádon járványkórházat, amire az a szerződés kötelezi, amelyet a várossal a kórház eladása alkalmával megkötött. Az egész városban nincs ugyanis hely ragályos betegek elhe-

lyezésére. Az állami közkórházban mindössze 10 ágy van, ez azonban nagyobb járvány esetén nagyon kevés. A szegényházban is mindössze 10 beteget tudnak elhelyezni.

A szegényházi járványkórházban ápolat betegek után a város az államtól fejenként és naponként 20 dinárt fog kapni.

A városi főorvosi hivatal tegnap a következő hirdetményt tette közzé:

A kiütéses tifus

nagyobb számban lépett fel Novi Sad és környékén Szerémségben és pedig Péterváradon, Kamenicán, Karlovcán, Beocsinban és Indiján.

Mint hogy ezt az életre igen veszélyes betegséget egyedül a tetők terjesztik, amik a betegen élőkösdnek, mindenkinek érdekében áll, hogy ne tartózkodjon, szükség nélkül; olyan helyen, ahol nagy tömegek mozognak szűk helyen. Ilyen helyek a varótermek, mozik, teli vagonok, hajók stb.

Igen veszélyesek az éjjeli szállások ahol mindenféle vándorok jönnek-mennek.

Mindenki őrizkedjen attól hogy piszkos, elhanyagolt, tetves emberrel jöjjön érintkezésbe.

Vigyázzon mindenki a tisztaságra és ha talál a fehérszemében tetűt, ölje meg azokat a ruhanemű kifőzése által.

Novisad főorvosi hivatala.

A helyzet

Beograd. Pasic Nikola miniszterelnök kedden este a zagrebi gyorsal elutazott Beogradból és tíz napig távol marad a fővárostól. A miniszterelnök tengarpárti üdüléséből április 26-án tér vissza a fővárosba, hogy a radikális párt 27-i ülésén már résztvehessen.

Tegnap este Nincics külügyminiszter is elutazott Susákra, ahol a görögkeleti husvétünnepet fogja eltölteni. Elutazása előtt még Olshausen német követet fogadta és vele tárgyalat hosszabb ideig.

Szövet és selyem ujdonságokból szükségleteit

ARANICKI S.-nál

szerezheti be a legolcsóbban. Róm. Kath. templom épület

össze Bernini súlyos dór oszlopai alatt. A svájci testőrök kinyitják a kaput. Az emeletre felfutó lépcsőn szép csendben felvonul a zarándokcsapat. Elöl cserkészfiúk, utánuk vagy kétszáz fehér ruhás lány, feketében az asszonyok és végül a férfiak. A csapat nagyon vegyes, sok az egyszerű ember s nagy számban vannak csizmás parasztok is.

Elöl egy fiatalos arcú biboros kalauzol angol arisztokrata hölgyeket, akik magánkihallgatásra mennek Öszentésgéhez. A nők talpig feketében, decoltagé nélküli egyszerű ruhákban, fejükön sötét fátyollal.

A hatalmas tömeget a pirosruhás teremszolgák nagyjában már a lépcsőn rendezik. Hosszu várakozás után kinyitják a Sala Regia ajtáit az első emeleten. Ez a nagy fogadóterem a Vatikánban. Falain Vasari freskói a török elleni harcokból.

A zarándokcsapat bevonul s a teremszolgák felállítják az óriási tereben az egész sereget. Az asszonyokat, férfiakat a fal mellé, a fehér ruhás lányokat a kedves nővérekkel a terem közepére.

Pont egy órákor megjelenik a szertartásmester. Elegáns, frakkos ur, plasztroja fölött rendjelek.

A pirosruhás, térdnadrágos teremszolgák még egyszer körülfutnak a tereben, rendben van-e minden. Még egy-két izgalmas perc s lassan bevonul a svájci testőrség hosszú lándzsákkal, vörös, kék, sárgacsikos ruhában. Két hatalmas szál gárdatiszt. Aztán a biborosok piros ruhája tűnik fel a nagy ajtószárnál a kisebb fogadóterem felől. Most minden szem az ajtó felé tekint a mély csöndben.

A lassu menet a testőrökkel, a va-

tikáni előkelőségekkel, rendjeles, frakkos urakkal, biborosokkal már a terem közepéig ért... Feledhetetlen pittoreszk kép. És végül megjelenik a pápa alakja az ajtóban. Érmeket osztogat a térdelő híveknek s gyűrűs kezét csókra nyújtja. Fehér ruhája fölött narancsvörös palást. Néhol megáll, egy-két szót szól olaszul. Széles, kelek, jóságos arcán bágyadt fényel megcsillan a szemüveg. A középső sorban térdelő kedves nővéreknél megáll s figyelmesen hallgatja az egyik nővér hozzája intézett szavait, néhány szóval válaszol.

Innen a pápa a testőrök, biborosok után visszavonul a kisebb fogadóterembe s ott a trónszékre ül. Most ide átvonul az egész sereg. A zarándok csoportot vezető püspök a papság élén rövid latin beszédet intéz öszentésgéhez. Az asszonyok, lányok sírnak.

A pápa meghatóan nézi az előtte álló csoportot. Szavai, amely puhán, finom hullámokban ömlik, néha megremeg. Latinul beszél s olaszosan ejti a szavakat: dicsere, facsere, redzsere. Most olyan, mintha egy lelkes tudós beszélne, a szavaiban mély nyugalom, atyai jóság. Az olasz papoknál megszokott pathosz teljesen hiányzik belőle. A nyelv, amit beszél, teljesen egyéni, semmi sincs benne a megszokott cicerói ékesszólásból. Csöndben mondja, hogy áldását adja a jelenlevő kis cseregyerekekre, a lányokra, a jövő reményeire, a szülőkre, minden ittlévőre és azokra is, akik otthon maradtak. A betegekre és minden jó szándékokra.

Finoman, alig észrevehetően megremeg a hangja, amikor mondja:

— Atyai áldásom azokra, akik szen-

vednek, akiket súlyos megpróbáltatások gyötrőnek...

Most feláll s két kezét finom mozdulattal, áldón tárja a zarándokcsapat fölé. Aztán visszaül a trónszékbe. Mellette feszesen állnak a testőrök. A pillanatnyi mély csöndben hallani a bártortalan, visszafojtott asszonyi sirást s a Vatikán kertjének halk zenélő szökőkutjait.

Lehetetlen nem érezni az egész szenvedő világból idehozott fájdalmak, panaszok, emberi keserőségek szent órájának megkapó fenségét. Lenn a trónszék alatt a tereben elszédült, csodálkozó arccal áll a zarándokcsereg. És a földi bánatra és nyomorúságra rásimul a finom, nyugasztaló, vigasztaló kéz.

Aztán a pápa áldást osztva, a testőrök, a vatikáni előkelőségek és biborosok sorfala mögött elhagyja a fogadótermet.

A zarándokcsereg elénekli a pápai himnuszt és az ének hangjai mellett levonul a gyönyörű lépcsőházba. A fehér ruhás lányok leveszik fejükről a fátyolt és a ruhatárban a kabátjukat sürgetik türelmetlenül. Szépek, fiatalok, elevenen csevegnek a nagy eseményről.

Egy fehérreverendás, csuklyás barát a lépcsőn döngő hangon kihirdeti, hogy este a zarándokok gyertyákkal kezükben körmenetet tartanak a Colosseumban, ahol az első keresztények ezrei martírhalált szenvedtek.

Künn a Szent Péter-templom előtti téren ragyog a tavaszi nap. Félóra mulva üres a tér. A zarándokok autón, kocsin, villamoson elszélednek.

Boros Ferenc

HIREK

Az adóbizonylatok beszerzése. Tapasztaltatott, hogy az érdekeltek, akiknek utlevélbeszerzésére vagy más célra szükségük van a befizetett adókról szóló bizonyítványra, ebbeli kérelmüket az utolsó percig halasztják, úgy hogy azok elintézése végett a pénzügyigazgatóság ügykezelése hátrányt szenved. E végből a pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket, hogy a szóban forgó bizonylatok legalább is 8 nappal előbb a városi tanácsnál szerezzék be mielőtt szükségük van van rá, mert azoknak soronkivüli záradékolása semmi szín alatt sem lesz engedélyezve. A jövőben a városi tanács csakis hivatalos uton fogja a pénzügyigazgatósághoz küldeni a bizonylatot s így többet nem vihetik az érdekeltek azt személyesen el. Ebbeli ügydarabok, mint sürgősek lesznek kezelve s csakis szolgálati uton fogják a tanácsnak visszaküldeni. Magától értetődik, hogy ily bizonylatokat csakis oly esetekben adnak ki, ha az érdekeltek legalább is 3 havi tartozásukat kifizetik. Az érdekeltektől hozott bizonylatokat csakis rendkívüli méltányosságot érdemlő körülmény alkalmával vesznek át.

Krlezsa Milán bucsuztatása. Krlezsa Milán, a novisadi pénzügyigazgatóság felügyelője Zagrebba helyezték át és egyúttal pénzügyi delegátussá léptették elő. A novisadi pénzügyigazgatóság tisztviselői kedden este rendeztek bucsuvasorát Krlezsa Milán inspektor tiszteletére a Páva-vendéglőben.

Táncmulatság. A beltéri kath. kör f. hó 19-én vasárnap esti fél 9 órai kezdettel rendezte a nagybőjt utáni első táncmulatságot. Ezt megelőzőleg kulturést keretében Jókai Mór, a nagy mesemondó emlékének áldoz. Ugy a kulturésztén, mint a táncmulatságon kizárólag csak tagok és azok hozzátartozói jogosultak megjelenni.

A temerini német dalárda műsoros estje. A temerini német dalárda Husvét hétfőjén esti 8 órai kezdettel a Temerini Kath. Kör összes helyiségeiben egy rendkívül jól sikerült, táncal egybekötött műsoros estélyt rendezett. A műsoron több magánszám mellett különösen a dalárda énekszámai arattak rendkívüli sikert. Az egyes számok betanítása Wolfram Nándor tanítónak, a kitiűnő karmesternek érdeme. A ház zsufolt volt, miután az estélyen csaknem kivétel nélkül az összes temerini németek résztvettek. A műsort hajnalig tartó tánc követte.

Adomány. Özvegy Wondracsek Jánosné részére ma özvegy Vince Mártonné (Zsabaly) 25 dinárt küldött be szerkesztőségünkbe.

Megindul a hajójárat Beograd és Osijek között. Beograd és Osijek között ma indul meg a hajójárat. A hajó kedden, csütörtökön és szombaton indul Beogradból reggel 6 órakor, Novisadra érkezik 12 óra 20 perckor, Novisadról indul 12 óra 35 perckor, Osijekre érkezik 24 órakor. Osijekről indul szerdán, pénteken és vasárnap reggel 6 órakor, Novisadra érkezik 14 óra 40 perckor, Novisadról indul 15 óra 10 perckor Beogradba érkezik 20 óra 15 perckor.

Eljegyzés. Szabó Bözsike, Novisad és Stahl Ferenc, Vác jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

A városi harang ismét megszólal. A hivatásos tűzoltóság megalakulásakor elmúlt a város háza tornyában levő tűzjelző harang. Most azonban ismét kongatni fognak, ha valahol tűz támad. A kongatásra azért van szükség, hogy az autólócsolók soffőrjei tudomást szerezzenek a tűzről, autólócsolókkal, amelyek egész nap locsolják a város utcáit, tűz esetén azonnal a tűzoltó laktanyába siessenek és a tűzoltóság rendelkezésére állhassanak.

Mikor az asszony a férjét perli. Jovánovics Mária a novisadi járásbírószágon pert indított férje Jovánovics István ellen, mert ez megverte. A tegnapi tárgyaláson Jovánovics István beismerte tettét és azzal védeke-

Painlevé, az új designált miniszterelnök

Nem sikerült Briand kormányalakítási kísérlete

PÁRIS. A francia szocialista frakciónak nemzeti tanácsa értesült Briand képviselő ajánlatáról, köszönetet mond érte, úgy hiszi azonban, hogy nem lehetséges ezt az ajánlatot elfogadni.

A szocialista párt értekezlete előbb egyhangulag mondotta ki, hogy nem vesz részt Briand kormányában, azután egyhangulag kimondotta, hogy nem biztosíthatja támogatásáról Briand esetleges kormányát.

Briand hat óra huszonöt perckor az Elysée-palotába ment és visszaadta a

kormányalakításra kapott megbízatást.

Briand este nyolckor távozott az Elyséeből, miután azt ajánlotta Doumergue elnöknek, hogy Painlevét bizza meg a kormányalakítással. Painlevé kijelentette az újságírók előtt, hogy elfogadta a megbízást és mindent el fog követni, hogy a kormányválságot megoldáshoz segítse. Painlevé reméli, hogy holnap délig, de legkésőbb holnap estig végleges megoldással járulhat a köztársasági elnök elé.

zett, hogy az asszony szidalmazta és ezért verte meg. A járásbírószágon 10 nap elzárásra és 200 dinár pénzbüntetésre ítélte Jovánovics Istvánt.

Piaci árak április 15-én:

Vágómarha la	—	—
Borju	—	12.—14.—
Sertés	—	12.—14.—
Malac 4-6 hetes	—	500.—800.—
Bárány	—	11.—12.—
Vágott hal	—	50.—
Hal	—	28.—30.—
Hal, apró	—	15.—16.—
Hizott lud	—	26.—28.—
Sovány lud párja	—	170.—200.—
Kacsa párja	—	90.—
Pulyka párja	—	180.—210.—
Csirke	—	65.—80.—
Tojás	—	1.—
Muhar széna	—	1.—
Szalma	—	—40

(x) Ha nem tudja, hogy mi a betegsége, keresse fel (Budapest VI., Nagy János u. 47.) a dr. Jakab-féle Liget-szanatóriumot, amely a **legtöbbszörben berendezett diagnosztikai gyógyintézet. Amerikában az életbiztosító társaságok alapítottak ilyenemű vizsgálati intézetet,** ahol minden jelentkezőt a legalaposabban megvizsgálják. Az orvosi tudomány bevált összes vizsgálati eszközei a dr. Jakab-féle Liget-szanatóriumban az orvosok rendelkezésére állanak. Szabad orvos választás, mérsékelt árak. Napidíj a magán klinikai osztályon 150.000 korona. 569-1-3 569-16-23

Tizenhárom éves öngyilkos Temerinben Szerdán reggel felakasztotta magát egy földműves 13 éves mostoha- gyermeke

Temerini tudósítónk jelenti: Szerdán reggel fél 7 órakor, mint rendesen szántani ment földjére Zelenka János gazda, házörzőnek otthonhagyva Pászti András 13 éves mostohafiát. Tíz óra felé valamilyen megbízással hazaküldte fiát, aki azonban a házban minden ajtót zárvalát, s így eredménytelenül volt kénytelen visszatérni. Ekkor Zelenka a feleségét küldötte haza. Az

asszony sem tudott behatolni a lakásba, s amikor az egyik ablakon véletlenül bepillantott,

rémülten látta, hogy a 13 éves gyermek felakasztotta magát, s teste élettelenül függ a kötélen.

A borzalmas felfedezés után azonnal értesítették a községi előljáróságot. A bizottság a községi orvossal rögtön megjelent a helyszínen, az orvos azonban már csak a beállott halált konstátálhatta. A vizsgálat megállapította, hogy a gyermek végzetes tettét reggel hét óra tájban követhette el. Hogy erre mi készítette, nem tudni. Az öngyilkosság ügyében amely a községben óriási feltűnést kelt, a vizsgálatot megindították.

Sport

NAK-Gradjanski (Osijek) 6:0 (3:0)

A novisadi csapat hétfői fölényes győzelméről csak most számolhatunk be. Az eszékiek korántsem voltak olyan rosszak, amint azt az eredmény sejteti, sőt határozottan jobban játszottak, mint az első napon. Hogy mégis ilyen hatalmas goalarányban kaptak ki, annak egyedüli oka a NAK lelkes és goalképes játéka. A NAK ma kétségtelenül a legjobb csapat, amelyet városunk valaha kiállított, — nem számítjuk ide a profi időköt — és ezen az uton haladva hamarosan nekünk is meglesz a mi országos viszonylatban is nagy csapatunk. A NAK játékosokban minden kellék megvan ehhez és ha szorgalmas tréningekkel a lelkes győzni akarást összekapcsolják, még több a hétfőhöz hasonló diadalt szerezhetnek városunknak.

A goalok özönét Bertók nyitja meg a 4. percben amelyet rövidesen Lenci szaporít kettőre. Változó játék után Schaffer kapufát, majd a harmadik goalt lövi. Az első féldőben hosszú ideig goal nélkül hullámszik a játék míg végre Schaffer centerét Lenci közlő a goalba nyomja. Az utolsó percekben Breznik egyéni akciót két ízben is siker koronázza és ő állítja be az eredményt. A NAK-ban minden ember jó volt, különösen azonban

Peikert és Lenci. Az osijekiek közül a jobb hátvéd, jobbhalf, a centerhalf és a belső trio tetszett. Simonyi jó bírő volt, bár Gottwald kiállítása felesleges hízlegés volt az osijekieknek.

E hó 26-án válogatott mérkőzés lesz Novisadon A tárgyalások Osijekkel már előre haladott stádiumban voltak, most azonban Beograd is érdeklődött erre a napra és az sincs kizárva, hogy Beograd válogatottja játszik itt ezen a napon. Andrée Dezső távollétében Popper István helyettes kapitány állítja össze a csapatot. Ezuttal könnyű dolga lesz a szöv. kap. helyettesnek, mert csak a NAK csapatát kell 2-3 helyen megerősíteni és kész a válogatott csapat, amelyet mi így képzelünk: Hajós—Dudás, Gottwald—Ilja, Peikert, Alexi—Bertók, Száraz, Lenci, Lerch, Schaffer. Számításba jöhetnek még Kovracsek, Zsivin, Miskolci, Breznik, esetleg Weisz.

A jugoszláv válogatott 26-án a törökök ellen játszik Zagrebban.

Beocsini SC—Karlovci SC 7:0. Temerini TC—Radnički SC (Novisad) 2:1 (1:1).

A Novisadi Lawn Tennis Club e hó 17-én pénteken d. u. 5 órakor a városháza kis tanácstermében nagy értekezletet tart, amelyre a Teniszsporttal foglalkozókat ezuton meghívja.

Schwarzlose Parfüm

30 illatban **dekánként 12 dinárért** kapható **HELLER PARFUMERIE** Novisad, Duna-utca 22. 508-4-30

Tőzsde

A dinár árfolyamai

Bécs	1144.—	Prága	54.62
Budapest	1159.—	Trieszt	—

Április 15	ZÜRICH zárlat	BEOGRAD zárlat	ZAGREB zárlat
Beograd	8.40	—	—
Zürich	—	1197.80	—
Newyork	517.80	61.90	—
London	24.775	296.50	—
Páris	26.60	317.50	—
Milano	21.22	254.25	—
Prága	15.375	184.05	—
Berlin	123.30	1480.—	—
Budapest	0.00722	0.0862	—
Brüsszel	26.20	—	—
Bécs	0.00729	0.08735	—
Bukarest	2.35	—	—
Amsterdam	206.75	—	—
Szófia	3.775	—	—
Krisztánia	—	—	—
Szalóniki	—	—	—
Varsó	—	—	—

Newyorki tőzsde

1925 április 15, 10 óra

Beograd	162.50	Prága	296.50
London	478.5/8	Berlin	—
Páris	513.50	Bécs	14.—
Milano	410.25	Budapest	14.—
Zürich	1932.—	Bukarest	45.50
Brüsszel	—	Amsterdam	3994.—

Beogradi tőzsde

1925 április 15, 17 óra

Bécs	0.0874	London	—
Prága	184.25	Zürich	1199.—
Milano	254.50	Newyork	61.95
Páris	317.50	Irányzat:	csendes

Chicago terménytőzsde

1925 április 15, 10 óra

Buza	Tengeri
Május 159.5/8	Május 109.5/8
Július 146.—	Július 112.5/8
Szeptember 135.75	Szeptember 112.5/8
Irányzat: szilárd	(Avala)

Novisadi terménytőzsde

1925 április 15. (Hivatalos jegyzések)

Tengeri
bácskai kötés 165-167.50, 700 mm
bácskai IV, kötés 172.50, 100 mm
bácskai V, kötés 185-187.50, 1300 mm
bánáti V-VI, dunai kötés 197.50, 3000 mm
bánáti V-VI, begeji hajó kinálat 197.50
szeremi kötés 167.50, 500 mm
szerbiai V, szávai h. kötés 190, 1000 mm

Buzaliszt

bácskai null.g.komb. kötés 655, 100 mm
bácskai 6.keny.l.kötés 500-510, 200 mm
Irányzat: lanyhább

Szerkesztésért felel: TOMAN SANDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA lapkiadóvállalata

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

modern kölcsönkönyvtáramat

Novisad, Kralja Petra ulica 19. szám alatt

április hó 15-én megnyitottam.

Magyar-német könyvek! 659-1-2 Egész nap nyitva!

Kiváló tisztelettel: Kardos hirdetővállalat.

A mi jelszavunk: Kevés haszon - nagy forgalom

Monašević és Stanišić

női és férfi divatáru kereskedés

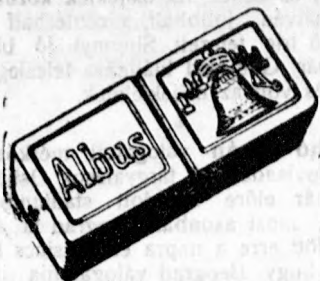
Novisad, Pašičeva (Szücs) u. 23.

Megkaptuk a tavaszi és nyári szezonra nagy választékban a férfi és gyermek **kalapokat**, különféle gyermeksapkákat, **férfi ingeket** fehérben és színesben, **alsónadrágokat**, **gallérokat**, **nyakkendőket** és **harisnyákat**.

Továbbá kész női **ruhák** és **bluzok** kötött selyemből, **kombinék** és mindenféle női **fehértanű**. Női és gyermek **harisnyák** nagy választékban különféle árakban. **Keztyűk**, **esőernyők** és **napernyők** valamint az összes e szakmába vágó cikkek.

Ajánljuk helybeli és vidéki vevőinknek, hogy mielőtt a fenti cikkekben szükségletét fedezné, tekintse meg okvetlen saját érdekében árukészletünket vételkényszer nélkül és győződjön meg olcsó árainkról. 634-2-6

A mi jelszavunk: Kevés haszon - nagy forgalom

A jó szappannak ALBUS A NEVE HARANG A VÉDJEGYE

Ezt használja minden háziasszony!

— Ön csodálkozik azon, hogy az üzlete nem megy úgy, ahogyan Ön kívánja?!

Nem is fog jobban menni

mindaddig, míg vevőit személyesen meg nem látogatja; erre a célra pedig legalkalmasabb a

Ford autó,

mellyel időt, pénzt és fáradságot takarít.

Mielőtt FORD AUTÓT vagy FORDSON-TRAKTORT venne, forduljon saját érdekében a LINKOLN FORD-FORDSON autorizált képviselőhöz

Novisad, Duna-ucca

Ing. C. O. Križan

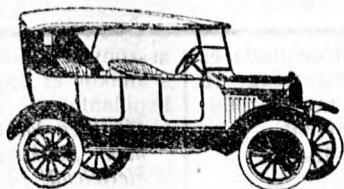
Petrovci (Bácska.)

Gazdák!

hiába kinozzátok az állatjaitokat a szántásnál, egyszerű ekével soha nem lehet olyan mélyen szántani, mint

„Fordson-Traktor“-ral.

A Fordson-Traktorral szántott földek 50%-al jobban termelnek, emellett még cséplőgép, malom, fűrész stb. hajtására is alkalmas. 645-1-2

Apró hirdetések.

FŐZNI TUDÓ mindenkes leány felvétetik. Cím megtudható e lap kiadóhivatalában.

HIRDETÉSEK

Kereskedők és iparosok figyelmébe ajánljuk a Wiener és Budapesti Hitelezői Vegyes Társaság, mint egyeztető, több éven át folytatott eredményes munkálkodás után 610 megnyitott 1-6

Kereskedelmi Egyeztető Irodát. Vilim Földes Novisad, Željeznicka ul. 70.

Ügyes ujságárus

magas jutalékkal felvétetik a

„Délbácska“

napilap kiadóhivatalában, Novisad.

Összecsukható kertiszékek

kaphatók és egyéb polgári butorok

Lenkey asztalosnál, Novisad
Uzspenszka u. 12. szám.
558-1-8

Szivógázmotor, 12 lóerős,

cséplő garnitúrával

eladó. Erdeklődni lehet

Tóth Sándornál, Rumenska.
674-1-2

Egy régi Budapest-belvárosi, 35 éve

fennálló textilüzlet elköltözés miatt eladó. Megkeresések Rudolf Mosse hirdetőirodájába, Budapest, Podmaniczky-utca 49. „Textil” jellegre. 677-1

GUMIKÖPENYÉK

WEINFELD NOVISAD.

JEVREJSKA UL. 3.

Kovács és Társa

okleveles gépészmérnök

szivattyú-, motor-, gépgyár- és vasöntőde — Tudakozódó iroda

Gyártelep: Futaki kapu NOVISAD Zselyeznicska ulica 84.

Végzünk üzemfelülvizsgálat és indikálást a teljesítés és a gazdaságosság növelésére. Be vagyunk rendezve nagyergőgépek, különösen Diesel-motorok teljes gyári javítására.

Végzünk hengerfúrásokat tökéletes kivitelben saját szabadalmazott hengerfúróinkkal. Frészeljük az összes fogas-, kup-, csavar- és csigakerekeket.

Gyártunk saját szabadalmunk szerint hengerfúrógépet, „Torpedo” csavardugattyús szivattyúkat 30-tól 30.000 liter percenkénti szállító képességgel, 9 m. szívó és 400 m. nyomómagassággal.

Gyártunk alacsony és magas nyomású légkompressorokat.

Gyártunk komplett amoniakos hűtő és jéggyár berendezéseket.

Be vagyunk rendezve 4 m. átmérős kerekek megmunkálására 5000 kg. súlyig.

Rovátkolunk és csiszolunk hengereket malmok részére teljes szakszerűséggel.

Modern modellszerkesztőirodánk és modell asztalos műhelyünk teljes szakszerűséggel gyárt modelleket rajz és géprajzok után.

Compressor nélküli Diesel motorok gyártásához, mely motor Németországban is szabadalmaztatott, feltétlen tökéletes társat keresünk. 633-1-2

OXIGEN

RUSS-gyár képviselete

ÁLLANDÓ RAKTÁR

m³ D. 75 ab raktár

Schossberger és Bokor
NOVISAD, FUTOSKI PUT 13.

1-3 632

BUTOR tömör keményfa, elsőrangú gyártmány.

Versenyen kívüli árak: Nagyban s kicsinyben.

Teljes hálószoba berendezés la keményfából 4400.- D-től feljebb

„ ebédő „ divatos 12.000.- „ „

„ konyhaberendezés fehéren lakkozott 1950.- „ „

Nagy választék minden fajta butorokban. 188

„DOMUS“ butorgyári BERNAT PESING

MITROVICA NOVI SAD

Planička u. 9-11. sz. Željeznicka utca 105-107.

Leszállított árak!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy üzletünket reorganizáljuk és e célból

Leszállított árak!

mélyen leszállított áron eladásra bocsájtjuk az összes raktárunkon lévő árut

és ajánljuk t. vevőinknek saját érdekében, hogy mielőtt bárhol vásárolna, raktárunkat megtekinteni szivesek legyenek. Ez alkalommal meg fognak győződni arról, hogy versenyen kívüli árainkkal sok pénzt megtakaríthatnak. A reorganizálás miatt nagyban (En Gross) és kicsinyben (En detail) árusítunk. Összes áruink a leghíresebb külföldi gyárak gyártmányai és ezért senki el ne mulassza az alkalmat, hogy elsőrendű áruimból szükségietét nálunk fedezze. — Kiváló tisztelettel 408-4-10

Monašević, Lazić és Čurčić, Novisad

Pašiteva (Szücs) utca 23.

Fiók: „Majuracnál” Pašiteva (Szücs) utca 9.